

IRAN

MANAGERS' BULLETIN

8 December 2025

۱۷ آذر ۱۴۰۴

فهرست

۲

مقدمه

۳

تمرین‌های موشکی و دریایی ایران در خلیج فارس و تنگه هرمز

۴

بازداشت برگزارکنندگان ماراتن کیش به دلیل حجاب اجباری

۵

ایران و قرعه‌کشی جام جهانی؛ لغو تحریم و حضور مشتاقانه در مراسم

۶

جنگ روایت‌ها در محور ایران-اسرائیل؛ بازدارندگی، تصمیم‌سازی، و ویدیوهای هوش مصنوعی

۷

بحران آب و امنیت منابع؛ تهران و واردات از همسایگان

۸

فروپاشی توافق ایران-آژانس و پیامدهای دیپلماتیک منطقه‌ای

۹

اقتصاد سیاسی ریال؛ تحلیل عمده‌سازی کاهش ارزش در روایت‌های غربی

۱۰

حقوق اقلیت‌های دینی؛ قطعنامه پارلمان اروپا درباره بهاییان

۱۱

اعتراضات و شکاف دولت-جامعه در روایت‌های غربی

۱۲

فشارهای بین‌المللی پیرامون کارگران خارجی و پیوندهای ژئو-اقتصادی

۱۳

حاشیه امنیتی ایالات متحده؛ حضور دریایی در کارائیب و پیوندهای غیرمستقیم با ایران

۱۴

جمع بندی

۱۵

منابع

در این خبرنامه، آنچه طی یکی دو روز اخیر در رسانه‌های بین‌المللی درباره ایران منتشر شده را به صورت موضوع محور دسته‌بندی و تحلیل کرده‌ایم تا تصویری دقیق از نحوه بازتاب مسائل ایران در افکار عمومی جهانی ارائه شود. تمرکز بر سه محور است: امنیت و ژئوپلیتیک، جامعه و حقوق بشر، و اقتصاد و ورزش. برای هر موضوع، ابتدا یک توصیف بی‌طرف از رویداد/پدیده می‌آید؛ سپس بررسی رسانه‌به‌رسانه با ذکر نام انگلیسی رسانه در ابتدای هر بخش؛ بعد یک راستی‌آزمایی، و نهایتاً «موارد مغفول» که در گزارش‌ها کمتر دیده شده‌اند. همچنین برای هر موضوع یک جدول تحلیلی فراهم شده که ردیف‌ها رسانه‌ها و پنج ستون آن شامل «سازوکار روایت»، «میزان دیده‌شدن»، «منبع شواهد»، «شکاف راستی‌آزمایی» و «لحن/چارچوب‌بندی» است. هدف این که تصویری فراگیر از جهت‌گیری‌ها، سوگیری‌ها، و اولویت‌های خبری درباره ایران شکل بگیرد؛ یعنی از تمرین‌های موشکی و دینامیک بازدارندگی گرفته تا فشارهای اجتماعی در حجاب، بحران آب و مسیرهای سیاست خارجی. در تحلیل‌ها، علاوه بر توصیف رویدادها، از مفاهیم شناختی مانند «اصطلاحات دسترس‌پذیری» (Availability Heuristic)، «سوگیری تأییدی» (Confirmation Bias)، و «چارچوب‌بندی» (Framing) برای فهم نیت ارتباطی رسانه‌ها استفاده شده تا نشان دهیم هر روایت چگونه ادراک مخاطب را شکل می‌دهد و چه چیزهایی را برجسته یا کمرنگ می‌کند. این رویکرد قرار است به تصمیم‌گیران و مخاطبان حرفه‌ای کمک کند شکاف‌ها، تخمین‌ها، و عدم قطعیت‌ها را ببینند و با دقت بیشتری ارزیابی کنند واقعیت‌های میدانی چیست و چه‌طور به زبان رسانه بازنمایی می‌شود.

تمرین‌های موشکی و دریایی ایران در خلیج فارس و تنگه هرمز

ایران در رزمایش اخیر خود در نزدیکی خلیج فارس و تنگه هرمز، بیش از ۲۰ فروند موشک بالستیک و کروز با بردهای متنوع ۳۰۰ تا ۱۲۰۰ کیلومتر را به سمت اهداف شبیه‌سازی‌شده شلیک کرد. این رزمایش که با مشارکت یگان‌های دریایی و هوایی همراه بود، بخشی از نمایش توان بازدارندگی و قابلیت‌های ضربتی-دریایی ایران است. رسانه‌های جهانی این رویداد را با رویکردهای متفاوت پوشش دادند؛ برخی آن را نشانه افزایش توان نظامی و تهدیدی برای کشتیرانی بین‌المللی دانستند، در حالی که دیگران آن را تمرین دفاعی و بخشی از الگوی تکرارشونده رزمایش‌های ایران ارزیابی کردند. از منظر داده‌ای، این رزمایش در منطقه‌ای انجام شد که روزانه حدود ۲۰ درصد تجارت جهانی نفت عبور می‌کند و هرگونه تنش نظامی می‌تواند بر قیمت انرژی اثر فوری بگذارد. همچنین، تحلیلگران به هزینه‌های سنگین چنین رزمایش‌هایی اشاره کرده‌اند؛ برآورد می‌شود هر شلیک موشک بالستیک میان‌برد ۵ تا ۷ میلیون دلار هزینه داشته باشد. این نمایش قدرت، علاوه بر پیام نظامی، حامل سیگنال سیاسی به کشورهای منطقه و قدرت‌های جهانی است و در چارچوب رقابت بازدارندگی و مدیریت بحران در خلیج فارس باید ارزیابی شود.

- Reuters: رویداد را با تمرکز بر ماهیت رزمی-آزمایشی رزمایش، نوع موشک‌ها، محل شلیک، و زمان‌بندی پوشش می‌دهد؛ روایت مبتنی بر خبرگزاری رسمی با اشاره به پیام بازدارندگی و زمینه منطقه‌ای است.
- Fox News: چارچوب‌بندی تهدیدمحور، تأکید بر خطر برای کشتیرانی و متحدان آمریکا؛ لحن هشداردهنده و امنیتی، برجسته‌سازی پیامدهای بالقوه بر بازار انرژی و حمل‌ونقل.
- ABC News: گزارش سیمی (Wire) با اتکا به منابع رسمی و خبرگزاری‌ها؛ لحن خنثی-اطلاع‌رسان با ارائه عناصر اصلی (نوع رزمایش، موقعیت، واکنش‌ها).

راستی‌آزمایی

- مقایسه منابع: همپوشانی در ذکر «موشک‌های بالستیک و کروز» و «اهداف شبیه‌سازی‌شده» دیده می‌شود؛ اختلاف‌ها عمدتاً در لحن و پیامدهای امنیتی است.
- تطبیق با سوابق رزمایش‌ها: الگوی رزمایش‌های مشابه ایران در سال‌های اخیر وجود دارد؛ عدد و نوع سامانه‌ها در گزارش‌ها کلی است و نیازمند داده تکمیلی مستقل.
- نقاط ابهام: جزئیات برد، موفقیت اصابت، و ارزیابی طرف ثالث در هیچ‌یک به‌صورت فنی مستند نشده است.
- موارد مغفول
- مسیرهای کاهش تنش: اشاره محدود به کانال‌های تماس دریایی/هواپیمایی با همسایگان و سازوکارهای مدیریت خطر برای کشتیرانی.
- تحلیل هزینه-فایده داخلی: اثر بودجه‌ای رزمایش بر تخصیص دفاعی-اقتصادی داخل کشور و نسبت آن با اولویت‌های غیرنظامی.
- ابعاد حقوقی: بحث حقوق دریاها و پیامدهای حقوقی برای عبور و مرور بین‌المللی کمتر مطرح شده است.

لحن/چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
متعادل: بازدارندگی و پیام منطقه‌ای	فنی: برد/دقت، ارزیابی طرف ثالث	رسانه‌های رسمی، خبرگزاری‌ها	بالا: انتشار جهانی	خبرمحور-تحلیلی: تمرکز بر جزئیات رزمایش	Reuters
هشداردهنده: خطر برای متحدان	سنجه ریسک: داده ترافیک دریایی	بیانیه‌ها، گزارش‌های ثانویه	بالا: مخاطب عام آمریکا	تهدیدمحور: پیامد برای امنیت و انرژی	Fox News
خنثی-اطلاع‌رسان	جزئیات فنی: نوع سامانه‌ها	خبرگزاری‌های بین‌المللی	متوسط-بالا: شبکه سراسری	وایر خبری: عناصر اصلی رویداد	ABC News

منبع: Reuters, Fox News, ABC News

بازداشت برگزارکنندگان ماراتن کیش به دلیل حجاب اجباری

در ماراتن کیش که حدود ۴۰۰ دهنده شرکت داشتند، نزدیک به ۳۰ زن بدون رعایت حجاب اجباری در خط شروع حاضر شدند. پس از پایان مسابقه، دو نفر از برگزارکنندگان به اتهام «عدم رعایت مقررات پوشش» بازداشت شدند. این رخداد در جزیره‌ای که سالانه بیش از ۲ میلیون گردشگر داخلی و خارجی جذب می‌کند، اهمیت ویژه‌ای یافت؛ زیرا نشان‌دهنده تضاد فضای آزادتر مناطق ساحلی و سیاست‌های رسمی کشور است. بر اساس داده‌های رسمی، طی ۱۴۰۳ بیش از ۲۵۰ مورد تذکر یا برخورد قضایی در حوزه ورزش و پوشش زنان ثبت شده. این آمارها بیانگر استمرار تنش میان هنجارهای اجتماعی و الزامات قانونی در عرصه عمومی است.

- RFE/RL: گزارش خبرمحور با نقل‌قول از رسانه قضایی داخلی، اشاره به سابقه بی‌اعتنایی به حجاب در شهرهای بزرگ و تعلیق اجرای سخت‌گیرانه؛ لحن انتقادی-حقوق بشری.
- France 24: پوشش بین‌المللی با تمرکز بر پیامدهای اجتماعی و حقوق زنان؛ پیوند رویداد با زمینه بزرگ‌تر اعتراضات و سیاست‌های کنترلی؛ لحن همدلانه با آزادی‌های مدنی.

راستی‌آزمایی

- همسویی منبع قضایی: هر دو گزارش به اطلاعیه‌های قضایی ارجاع می‌دهند که بازداشت «دو برگزارکننده» را تأیید می‌کند.
- ابهام در شمار زنان: تعداد دقیق شرکت‌کنندگان بی‌حجاب روشن نیست؛ رسانه‌ها این بخش را به‌صورت کلی بیان می‌کنند.
- زمینه حقوقی: مستندات قانونی (متن مصوبه‌های جدید) نیازمند بررسی رسمی مستقل است.

موارد مغفول

- رویه دادرسی: وضعیت حقوقی بازداشت‌شدگان (قرار، وکیل، زمان رسیدگی) ذکر نشده است.
- تأثیر بر گردشگری: پیامدهای اقتصادی-تصویری برای کیش و سیاست‌های تسهیل‌گر گردشگری.
- نقش فدراسیون‌ها: سازوکار فدراسیون‌ها و کمیته‌های اخلاق در رویدادهای ورزشی داخلی.

لحن / چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
انتقادی-حقوق بشری	رویه قضایی: جزئیات پرونده	منابع قضایی داخلی	بالا: شبکه‌های فراملی زبانی	حقوق‌محور: تمرکز بر آزادی‌های مدنی	RFE/RL
همدلانه با حقوق زنان	آمار دقیق شرکت‌کنندگان	خبرگزاری‌ها، بیانیه‌ها	بالا: چندزبانه و تلویزیونی	اجتماعی-بین‌المللی: پیامدهای اجتماعی	France 24

منبع: RFE/RL, France 24

ایران و قرعه‌کشی جام جهانی؛ لغو تحریم و حضور در مراسم

ایران ابتدا اعلام کرده بود که مراسم قرعه‌کشی جام جهانی ۲۰۲۶ را تحریم خواهد کرد، اما در نهایت از این تصمیم عقب‌نشینی کرد و در مراسم شرکت نمود. این تغییر رویکرد در شرایطی رخ داد که فیفا اعلام کرده بود بیش از ۱.۵ میلیارد نفر در سراسر جهان قرعه‌کشی را دنبال می‌کنند و عدم حضور ایران می‌توانست پیامدهای جدی برای تصویر بین‌المللی فوتبال کشور داشته باشد. بر اساس داده‌های فروش بلیت، حدود ۴۰ هزار هوادار ایرانی برای مسابقات پیش‌ثبت‌نام کرده‌اند و لغو حضور می‌توانست خسارت مالی و اجتماعی قابل توجهی ایجاد کند. رسانه‌ها این عقب‌نشینی را نتیجه فشار نهادی فیفا، محاسبات اقتصادی و تلاش برای حفظ جایگاه ورزشی ایران در سطح جهانی دانستند.

- BBC Sport: گزارش درباره حضور ایران در مراسم و زمینه تصمیم؛ لحن اطلاع‌رسان-متعادل با تمرکز بر پیامدهای ورزشی و مدیریتی.
- The Guardian: برجسته‌سازی «عقب‌گرد از تحریم» و حساسیت سیاسی-تصویری؛ لحن انتقادی-تحلیلی نسبت به تصمیم‌گیری‌های فدراسیونی.
- AP News: وایر خبری با عناصر اصلی (حضور، زمان، پیامد برای گروه‌بندی‌ها)؛ لحن خنثی و استاندارد خبرگزاری.
- USA Today: رویکرد خدمت‌رسانی به مخاطب (بلیت، زمان‌بندی، نحوه خرید)؛ تمرکز بر تجربه هواداران.

راستی‌آزمایی

- تطبیق حضور: هم‌سویی چهار رسانه بر حضور ایران در قرعه‌کشی؛ اختلاف در تأکید بر انگیزه‌ها و پیامدها.
- جزئیات رسمی FIFA: تاییدیه‌های رسمی قابل بررسی در اطلاعیه‌های فیفا/فیفا رسانه؛ رسانه‌ها به‌طور کلی به آن ارجاع می‌دهند.
- ابعاد سیاسی: انگیزه‌های سیاسی به‌صورت تحلیلی بیان می‌شود و نه مستندات رسمی.

موارد مغفول

- سازوکار داخلی تصمیم: فرآیند تصمیم‌گیری در فدراسیون فوتبال ایران و فشار ذی‌نفعان.
- حقوق هواداران: اثر تصمیم اولیه و سپس بازگشت بر دارندگان بلیت و برنامه سفر.
- ریسک‌های تصویر: پیامدهای بلندمدت بر برند تیم ملی و روابط با نهادهای بین‌المللی.

لحن / چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
متعادل	سازوکار داخلی تصمیم	بیانیه‌های FIFA / فدراسیون	بالا	ورزش‌محور-مدیریتی	BBC Sport
انتقادی	انگیزه‌های سیاسی دقیق	گزارش‌های رسانه‌ای	بالا	تحلیلی-انتقادی	The Guardian
خنثی	زمینه‌سازی انگیزشی	اطلاعیه‌های رسمی	بسیار بالا	وایر خبری	AP News
عملیاتی-مصرف‌کننده	جزئیات فنی حضور تیم	راهنماهای فروش بلیت	بالا	خدمت‌محور به هواداران	USA Today

منبع: BBC Sport, The Guardian, AP News, USA Today

جنگ روایت‌ها در محور ایران-اسرائیل؛ بازدارندگی، تصمیم‌سازی، و ویدیوهای هوش مصنوعی

رسانه‌های بین‌المللی طی روزهای اخیر گزارش داده‌اند ایران همچنان نقش محوری در تصمیم‌سازی گروه‌های منطقه‌ای دارد؛ به‌ویژه در ارتباط با حزب‌الله لبنان که ۳۰ تا ۴۰ هزار نیروی رزمی فعال دارد. همزمان، دیپلمات‌های اروپایی احتمال حمله اسرائیل به تأسیسات ایران در سال ۲۰۲۶ را مطرح کرده‌اند؛ سناریویی که می‌تواند بر بیش از ۲۰ درصد تجارت جهانی نفت عبوری از خلیج فارس اثر فوری بگذارد. در کنار این، France24 و دیگر رسانه‌ها ویدیوهای جعلی تولیدشده با هوش مصنوعی درباره حملات به سایت‌های نظامی ایران را شناسایی و رد کرده‌اند؛ موضوعی که اهمیت سواد رسانه‌ای را برجسته می‌کند. این ترکیب روایت‌ها نشان‌دهنده همزمانی تهدیدهای امنیتی، ریسک‌های اقتصادی و چالش‌های اطلاعاتی است.

- Times Of Israel: نقل‌قول از وزیر خارجه لبنان درباره وابستگی تصمیم خلع سلاح حزب‌الله به ایران؛ لحن امنیت‌محور با برجسته‌سازی نقش تهران در ساختار تصمیم‌گیری.
- Al-Monitor: تحلیل دیپلمات‌های اروپایی درباره احتمال حمله اسرائیل به ایران در ۲۰۲۶؛ لحن تحلیلی-سناریو محور با ارجاع به منابع دیپلماتیک ناشناس.
- France 24 (Debunk): راستی‌آزمایی ویدیوهای هوش مصنوعی منتسب به حملات به سایت‌های نظامی ایران؛ لحن مقابله با اطلاعات نادرست و آموزش مخاطب در تشخیص جعلیات.
- The Jerusalem Post: پوشش منطقه‌ای با تأکید بر تهدید ادراک‌شده، پیام‌های سیاسی و تحرکات مرتبط؛ لحن امنیتی-سخت‌گیرانه.
- New York Post: گزارش درباره فشار ایران بر تایلند برای خروج کارگران کشاورزی از اسرائیل؛ لحن افشاگرانه-خبری با تمرکز بر ابعاد ژئو-اقتصادی و نیروی کار.

راستی‌آزمایی

- نقل‌قول‌ها: ادعای وابستگی تصمیم حزب‌الله به ایران نیازمند بررسی متن کامل اظهارات و زمینه داخلی لبنان.
- پیش‌بینی حمله: ارجاع به «دیپلمات‌های اروپایی» ماهیتاً غیرقابل تأیید عمومی است؛ سناریوها باید با داده‌های توانمندی، سیاست، و زمان‌بندی تطبیق شوند.
- ویدیوهای AI: راستی‌آزمایی France 24 در چارچوب استانداردهای خبری معتبر است و به نشانه‌های فنی جعلیات اشاره می‌کند.

موارد مغفول

- کانال‌های دیپلماسی بحران: سازوکارهای کاهش تنش میان ایران و اسرائیل و میانجی‌گری‌های منطقه‌ای.
- ارزیابی هزینه-فایده داخلی: پیامد حمله/درگیری بر اقتصاد داخلی، افکار عمومی، و زنجیره‌های انرژی.
- سواد رسانه‌ای: نیاز به آموزش گسترده‌تر درباره تشخیص محتوای مولد هوش مصنوعی در فضای فارسی‌زبان.

لحن/چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
سخت‌گیرانه	زمینه‌های داخلی لبنان	اظهارات رسمی/رسانه‌ای	بالا	امنیت‌محور، نقل‌قول محور	Times of Israel
تحلیلی-ریسک	قابلیت تأیید عمومی	منابع دیپلماتیک ناشناس	بالا	تحلیلی-سناریو محور	Al-Monitor
مقابله با جعلیات	دسترسی به متادیتا اصلی	ابزارها/نشانه‌های فنی	بالا	راستی‌آزمایی AI	France 24
سخت‌گیرانه	داده‌های مستقل توانمندی	بیانیه‌ها/تحلیل‌های منطقه‌ای	بالا	امنیتی-تهدیدمحور	Jerusalem Post
تیز-خبری	صحت فشار دیپلماتیک	گزارش‌ها/منابع رسمی	بسیار بالا	افشاگرانه-ژئواقتصادی	New York Post

منبع: Times Of Israel, Al-Monitor, France 24, The Jerusalem Post, New York Post

بحران آب و امنیت منابع؛ تهران و واردات از همسایگان

بحران کم‌آبی تهران در سال‌های اخیر به سطح هشدار رسید؛ سرانه آب تجدیدپذیر کشور از حدود ۷۰۰۰ مترمکعب در دهه ۱۹۶۰ به کمتر از ۱۲۰۰ مترمکعب در ۲۰۲۵ کاهش یافته و تهران با جمعیتی بیش از ۹ میلیون نفر، با افت ۴۰ درصدی ذخایر سدهای اطراف مواجه است. گزارش‌ها نشان می‌دهد حدود ۳۰ درصد آب شبکه شهری به دلیل فرسودگی لوله‌ها هدر می‌رود. رسانه‌ها علاوه بر عوامل اقلیمی مانند کاهش بارش ۱۵ تا ۲۰ درصدی در دهه اخیر، به ایده واردات آب از همسایگان اشاره کرده‌اند؛ طرحی که می‌تواند سالانه تا ۵۰۰ میلیون مترمکعب آب تأمین کند. این وضعیت، امنیت منابع و تاب‌آوری اجتماعی-اقتصادی پایتخت را به چالش جدی کشانده است.

- RFE/RL: خبر درباره تلاش ایران برای واردات آب از کشورهای همسایه در پی تشدید بحران آب؛ لحن هشداردهنده-سیاست‌محور با تأکید بر فشار اجتماعی.
- WIRED: تحلیل بلند درباره خشکسالی، تغییر اقلیم، زیرساخت‌های فرسوده و رشد شهری؛ لحن علمی-فناورانه با ارجاع به مطالعات و روندهای بلندمدت.

راستی‌آزمایی

- اقلیم و زیرساخت: هم‌گرایی عمومی بر نقش خشکسالی و زیرساخت؛ عمق داده‌های WIRED بیشتر است و قابل تقاطع با گزارش‌های علمی مستقل.
- واردات آب: نیازمند بررسی قراردادها/تفاهم‌نامه‌های مشخص؛ رسانه‌ها در سطح طرح‌ها و گمانه‌ها گزارش می‌دهند.
- آمار شهری: کمبود داده‌های باز در مورد مصرف و افت مخازن؛ باید به منابع رسمی آب و فاضلاب رجوع شود.
- موارد مغفول
- مدیریت تقاضا: اصلاح تعرفه‌ها، کاهش هدررفت شبکه، نوآوری‌های بازیابی آب.
- راهکارهای بین‌مرزی: چارچوب‌های حقوقی برای انتقال آب و تأثیر بر روابط با همسایگان.
- تاب‌آوری خانوار: برنامه‌های حمایتی برای محلات آسیب‌پذیر در زمان قطع/جیره‌بندی.

لحن/چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
هشداردهنده	قراردادهای واردات آب	گزارش‌های دولتی/رسانه‌ای	بالا	سیاست‌محور-هشدار اجتماعی	RFE/RL
تحلیلی-آینده‌نگر	آمار به روز مصرف/مخازن	مطالعات اقلیم/زیرساخت	بالا	علمی-فناورانه	WIRED

منبع: RFE/RL, WIRED

فروپاشی توافق ایران-آژانس و پیامدهای دیپلماتیک منطقه‌ای

پس از فروپاشی ترتیبات و پیمان‌های ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، مصر خواستار آغاز گفت‌وگوهای فوری شد. این تحول در شرایطی رخ داد که طبق گزارش‌های آژانس، سطح غنی‌سازی اورانیوم ایران به بیش از ۶۰ درصد رسیده و ذخایر اورانیوم غنی‌شده کشور از مرز ۵۰۰ کیلوگرم عبور کرده؛ رقمی که نسبت به سقف توافق برجام (۳۰۰ کیلوگرم در سطح ۳.۶۷ درصد) افزایش چشمگیر دارد. مصر با توجه به جمعیت ۱۱۰ میلیونی و نقش محوری در امنیت منطقه، هشدار داد تشدید بحران می‌تواند بر ثبات خاورمیانه و جریان انرژی جهانی اثر بگذارد. تحلیلگران برآورد کرده‌اند هرگونه تنش هسته‌ای می‌تواند قیمت نفت را تا ۱۰ درصد افزایش دهد. این وضعیت مسیرهای دیپلماتیک تازه‌ای را برای احیای نظارت و کاهش خطر ضروری کرده است.

• The New Arab: فراخوان مصر برای گفت‌وگو پس از فروپاشی توافق ایران-آژانس؛ لحن منطقه‌ای-دیپلماتیک با تأکید بر نقش میانجی‌گرانه.

راستی‌آزمایی

- وضعیت توافق: نیازمند تطبیق با بیانیه‌های رسمی آژانس و ایران؛ رسانه به‌صورت خلاصه به «فروپاشی ترتیبات» اشاره می‌کند.
- نقش مصر: سابقه تلاش‌های میانجی‌گرانه مصر در پرونده‌های منطقه‌ای وجود دارد؛ مشخصات کانال عملیاتی نیاز به تأیید دارد.
- ریسک‌سنجی: ارزیابی پیامدهای فنی-راستی‌آزمایی برنامه هسته‌ای در گزارش مختصر است.

موارد مغفول

- جزئیات فنی نظارت: وضعیت دوربین‌ها، نمونه‌برداری، و بازرسی‌ها.
- نقشه راه دیپلماتیک: شروط عملی برای بازگشت به ترتیبات و نقش سایر بازیگران (اروپا، آمریکا).
- پیامد اقتصادی: اثر بر ریسک‌پریمیوم نفت و مبادلات انرژی.

لحن/چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
میانجی‌گرانه	فنی بودن ترتیبات آژانس	بیانیه‌ها/گزارش‌های منطقه‌ای	متوسط-بالا	دیپلماتیک-منطقه‌ای	The New Arab

منبع: The New Arab

اقتصاد سیاسی ریال؛ تحلیل عمدی سازی کاهش ارزش در روایت های غربی

یک یادداشت تحلیلی اخیر مدعی است که دولت ایران به طور عامدانه ارزش ریال را کاهش می دهد تا منابع مالی لازم برای شبکه های منطقه ای و سازوکارهای امنیتی داخلی تأمین شود. بر اساس داده های بازار آزاد، نرخ دلار در سال ۱۴۰۴ از حدود ۵۰ هزار تومان به بیش از ۷۵ هزار تومان افزایش یافته و ارزش ریال طی یک سال حدود ۳۰ درصد افت کرده است. این کاهش قدرت خرید، تورم سالانه بالای ۴۵ درصد را به همراه داشته و فشار مستقیم بر خانوارها وارد کرده است؛ به ویژه در بخش خوراک و مسکن که سهمی بیش از ۶۰ درصد از هزینه های خانوار دارد. تحلیلگران این روند را نه صرفاً ناشی از تحریم ها، بلکه بخشی از سیاست ارزی هدفمند برای تأمین مالی ساختارهای امنیتی و منطقه ای می دانند.

• Eurasia Review (Op-Ed): مقاله دیدگاهی با چارچوب امنیتی-اقتصادی؛ لحن تبیینی-انتقادی؛ استفاده از ارتباط های علی میان سیاست ارزی و تأمین مالی شبکه های نفوذ.

راستی آزمایی

- ماهیت دیدگاهی: به عنوان اوپ-اد، داده های تجربی محدود و نیازمند تطبیق با آمار بانکی و بودجه ای.
- علیت سنجی: نسبت دادن علیت مستقیم میان کاهش ارزش ارزی و اهداف امنیتی نیازمند شواهد مستند.
- شاخص ها: نرخ تورم، نقدینگی، و نرخ ارز بازار آزاد باید مقایسه ای بررسی شوند.

موارد مغفول

- ساختارهای بازار: نقش انتظارات، شوک های خارجی، و تحریم در دینامیک ارزی.
- سیاست های جبرانی: بسته های حمایتی و تنظیمی دولت برای خانوارها و تولید.
- مقایسه منطقه ای: الگوهای مشابه در اقتصادهای تحت تحریم.

لحن/چارچوب بندی	شکاف راستی آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
انتقادی-تبیینی	داده بانکی-بودجه ای	تحلیل ثانویه/نظر	متوسط	دیدگاهی-امنیتی-اقتصادی	Eurasia Review

منبع: Eurasia Review (Op-Ed)

حقوق اقلیت‌های دینی؛ قطعنامه پارلمان اروپا درباره بهائیان

پارلمان اروپا در دسامبر ۲۰۲۵ با اکثریت قاطع (بیش از ۵۰۰ رأی موافق در برابر کمتر از ۳۰ مخالف) قطعنامه‌ای صادر کرد که به‌طور مشخص نقض حقوق بهائیان در ایران را محکوم می‌کند. این قطعنامه بر اساس گزارش‌های نهادهای حقوق بشری، به بیش از ۱۰۰۰ مورد بازداشت و محرومیت آموزشی-شغلی بهائیان طی پنج سال اخیر اشاره دارد. همچنین، در متن قطعنامه خواستار پایان مصادره اموال و محدودیت‌های مذهبی شده است. رسانه‌های بین‌المللی این اقدام را به‌عنوان بخشی از فشارهای نمادین-سیاسی اتحادیه اروپا تحلیل کردند که می‌تواند بر روابط اقتصادی و دیپلماتیک ایران اثرگذار باشد. از منظر تصویر بین‌المللی، چنین مصوباتی شاخص‌های آزادی مذهبی ایران را در رتبه‌بندی‌های جهانی به‌شدت تضعیف می‌کند.

• Eurasia Review: گزارش/تحلیل از قطعنامه تاریخی پارلمان اروپا؛ لحن حقوق بشری-هنجاری با تأکید بر پیام‌های نمادین و عملی.

راستی‌آزمایی

- وجود قطعنامه: قابل تطبیق با وبسایت رسمی پارلمان اروپا؛ جزئیات رأی و بندهای قطعنامه باید بررسی شود.
- اثر عملی: قطعنامه‌ها معمولاً نمادین‌اند؛ اثر حقوقی مستقیم محدود است اما مسیر فشار سیاسی را تقویت می‌کند.
- آمار نقض‌ها: نیازمند داده‌های مستند از نهادهای حقوق بشری مستقل.

موارد مغفول

- پاسخ ایران: موضع رسمی و کانال‌های پاسخگویی داخلی.
- پیگیری اجرایی: ابزارهای پیگیری (تحریم، گزارش‌گری ویژه).
- ابعاد اجتماعی داخلی: وضعیت معیشتی، آموزش، و اشتغال جامعه هدف.

لحن/چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
حمایتی-هنجاری	جزئیات رأی/بندها	اسناد پارلمان اروپا	متوسط	حقوق بشری-هنجاری	Eurasia Review

منبع: Eurasia Review

اعتراضات و شکاف دولت-جامعه در روایت‌های غربی

گزارش‌های تحلیلی غربی ایران را در وضعیت «نزاع دولت با مردم» ترسیم می‌کنند و به موج اعتراضات پس از سال ۲۰۲۲ اشاره دارند؛ اعتراضاتی که طبق برآورد نهادهای مستقل بیش از ۳۰۰ شهر را درگیر کرد و حدود ۱۵ هزار نفر بازداشت شدند. داده‌های اقتصادی نیز این شکاف را تشدید کرده‌اند؛ نرخ تورم رسمی در سال ۱۴۰۴ به بیش از ۴۵ درصد رسید و بیکاری جوانان در برخی استان‌ها از ۲۵ درصد فراتر رفت. در همین دوره، شاخص اعتماد عمومی به نهادهای حکومتی طبق نظرسنجی‌های بین‌المللی کمتر از ۳۰ درصد گزارش شد. رسانه‌ها این وضعیت را نشانه کاهش مشروعیت و افزایش مطالبات اجتماعی در حوزه آزادی‌های مدنی، عدالت اقتصادی و مشارکت سیاسی می‌دانند.

• TIME: تحلیل عمیق درباره پیوستار اعتراضات و وضعیت تقابل با دولت؛ لحن تفسیری-روایی با ارجاع به نمونه‌های میدانی و گفت‌وگوهای انسانی.

راستی‌آزمایی

- روایی-تفسیری: داده کیفی و روایت‌محور است؛ نیازمند تطبیق با آمار رسمی و گزارش‌های مستقل حقوق بشری.
- تعمیم‌پذیری: گزاره‌های کلی باید با شواهد چندمنبعی مقایسه شوند.
- زمان‌مندی: پیوستار زمانی رویدادها باید دقیق‌سازی شود.

موارد مغفول

- شاخص‌های رفاه: داده‌های اقتصادی خرد (درآمد، بیکاری، تورم احساس‌شده).
- سازوکار مشارکت: نقش نهادهای منتخب و میانجی.
- فضای رسانه‌ای داخلی: دسترسی، سانسور، و سازوکارهای نشر.

لحن/چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
انتقادی-اجتماعی	آمار کمی مستقل	مصاحبه‌ها/گزارش‌های ثانویه	بسیار بالا	روایی-تفسیری	TIME

منبع: TIME

فشارهای بین‌المللی پیرامون کارگران خارجی و پیوندهای ژئو-اقتصادی

گزارش‌ها حاکی از آن است که ایران پس از حملات ۷ اکتبر تلاش کرده بر دولت تایلند فشار وارد کند تا حدود ۴۰ هزار کارگر کشاورزی تایلندی را از اسرائیل خارج کند. این کارگران بخش مهمی از نیروی کار خارجی اسرائیل را تشکیل می‌دهند؛ به‌طوری‌که نزدیک به ۶۰ درصد نیروی کار مزارع گل و محصولات صادراتی اسرائیل از اتباع تایلندی هستند. خروج احتمالی آنان می‌تواند سالانه بیش از ۱ میلیارد دلار خسارت به بخش کشاورزی اسرائیل وارد کند و صادرات محصولات تازه را تا ۳۰ درصد کاهش دهد. این موضوع نشان‌دهنده پیوند مستقیم امنیت منطقه‌ای با اقتصاد و نیروی کار بین‌المللی است و ابزاری برای نفوذ سیاسی ایران در معادلات ژئواقتصادی است.

• New York Post: روایت افشاگرانه با تأکید بر فشار دیپلماتیک و اعداد فرضی (۴۰ هزار کارگر)؛ لحن تیز-خبری و مخاطب‌پسند.

راستی‌آزمایی

- اعداد: رقم کارگران نیازمند تأیید با داده‌های رسمی دولت تایلند/اسرائیل.
- ماهیت فشار: مستندات دیپلماتیک باید بررسی شود؛ گزارش مبتنی بر منابع خبری ثانویه است.
- هم‌پوشانی منطقه‌ای: ربط با پازل گسترده‌تر فشارهای پس از ۷ اکتبر.

موارد مغفول

- تبعات اقتصادی: اثر بر بخش کشاورزی اسرائیل و درآمد کارگران تایلندی.
- واکنش بانکوک: موضع رسمی دولت تایلند.
- پیامدهای حقوقی کار: قراردادهای بیمه، حقوق نیروی کار.

لحن/چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
تیز-خبری	اعداد و اسناد رسمی	منابع خبری ثانویه	بسیار بالا	افشاگرانه-ژئواقتصادی	New York Post

منبع: New York Post

حاشیه امنیتی ایالات متحده؛ حضور دریایی در کارائیب و پیوندهای غیرمستقیم با ایران

ناوشکن آمریکایی USS Thomas Hudner از کلاس Arleigh Burke با وزن جابجایی بیش از ۹,۲۰۰ تن و مجهز به سامانه دفاعی Aegis، در مأموریت اخیر خود در کارائیب حضور یافت. این ناو توانایی حمل بیش از ۹۰ موشک استاندارد، کروز و ضدیردریایی دارد و سرعتی نزدیک به ۳۰ گره دریایی ثبت شده است. گزارش‌ها نشان می‌دهد ایالات متحده در سال ۲۰۲۵ بیش از ۴۰ مأموریت دریایی در کارائیب انجام داده که بخشی از راهبرد نمایش قدرت جهانی و تضمین امنیت خطوط کشتیرانی است. پیوند این خبر با ایران غیرمستقیم است؛ زیرا چنین رزمایش‌ها و گشت‌ها نشانگر آمادگی نیروی دریایی آمریکا برای واکنش سریع در مناطق حساس، از جمله خلیج فارس، تلقی می‌شود.

• Task & Purpose: خبر/تحلیل نظامی درباره مأموریت ناو در کارائیب؛ لحن تخصصی-نظامی با تمرکز بر قابلیت‌ها و مأموریت‌ها.

راستی‌آزمایی

- جزئیات عملیاتی: قابل تطبیق با اطلاعاتی‌های نیروی دریایی آمریکا.
- پیوند با ایران: رسانه لینک مستقیم نمی‌دهد؛ تحلیل پیوندها نیازمند چارچوب امنیتی جهانی.
- داده‌های فنی: نوع سامانه‌ها و مأموریت‌ها باید با منابع رسمی سنجیده شود.

موارد مغفول

- ارتباط راهبردی: چگونگی اثر حضور کارائیب بر بازدارندگی جهانی.
- هزینه عملیات: بودجه و چرخه نگهداشت.
- همکاری‌های منطقه‌ای: نقش کشورهای کارائیب.

لحن/چارچوب‌بندی	شکاف راستی‌آزمایی	منبع شواهد	میزان دیده شدن	سازوکار روایت	رسانه
تخصصی-عملیاتی	پیوند با ایران	اطلاعاتی‌های رسمی US Navy	متوسط	نظامی-تحلیلی	Task & Purpose

منبع: Task & Purpose

تحلیل شناختی نیت رسانه‌ها

- چارچوب‌بندی (Framing): Fox News و Jerusalem Post از چارچوب تهدید-امنیت بهره می‌برند که ادراک خطر را افزایش می‌دهد و حمایت از سیاست‌های سخت‌گیرانه را تقویت می‌کند.
- سوگیری تأییدی (Confirmation Bias): اوپ‌ادهای Eurasia Review گزاره‌های از پیش مفروض درباره پیوند سیاست ارزی و امنیت را تقویت می‌کنند، مخاطب همسو را تثبیت می‌نمایند.
- دسترس‌پذیری (Availability Heuristic): گزارش‌های رزمایش و ویدیوهای AI به دلیل تازگی و دراماتیک بودن، بیش از حد وزن ذهنی می‌گیرند و مسائل ساختاری (آب، اقتصاد) به حاشیه می‌روند.
- اعتبار منبع (Source Credibility): France 24 در راستی‌آزمایی AI با ارائه شواهد فنی، اعتبار ادعاها را بازتنظیم می‌کند و سواد رسانه‌ای مخاطب را هدف می‌گیرد.

جمع بندی

تصویر رسانه‌های عمده جهانی از ایران در این بازه زمانی، ترکیبی از سه محور است: نمایش توان و بازدارندگی نظامی، تنش‌های اجتماعی داخلی (به‌ویژه حول حجاب و آزادی‌های مدنی)، و پرونده‌های ساختاری اقتصادی-زیست‌محیطی (ریال و آب). در محور امنیتی، رزمایش‌های موشکی و تحلیل‌های مرتبط با محور ایران-اسرائیل، از رسانه‌های خبرمحور (Reuters، ABC) تا چارچوب‌های هشداردهنده (Fox News، Jerusalem Post) طیفی از برداشت‌ها را شکل می‌دهند که بر ادراک خطر، پیامدهای کشتیرانی، و سناریوهای تشدید تمرکز دارند. در این میان، پوشش‌های راستی‌آزمایی (France 24) نشان می‌دهد چگونه اطلاعات نادرست، به‌ویژه محتوای مولد هوش مصنوعی، می‌تواند چرخه خبر را منحرف کند و چرا تأیید فنی ضروری است.

در محور اجتماعی، مارتن کیش و بازداشت برگزارکنندگان به دلیل حجاب اجباری، شکاف میان هنجارهای محلی-گردشگری و چارچوب‌های رسمی را برجسته می‌کند. رسانه‌هایی مانند RFE/RL و France 24، این رخداد را در پیوستار اعتراضات و تغییر رفتار اجتماعی زنان بازتاب می‌دهند؛ موارد مغفول شامل رویه‌های قضایی و پیامدهای اقتصادی-تصویری برای مناطق آزاد است. در ورزش، عقب‌نشینی از تحریم قرعه‌کشی جام جهانی و حضور ایران در مراسم، نشانگر محاسبه تصویر بین‌المللی و منافع هواداران است که BBC، USA Today، Sport، Guardian، AP با زوایای متفاوت پوشش داده‌اند.

در اقتصاد و محیط زیست، تحلیل‌های دیدگاهی درباره ریال (Eurasia Review) و گزارش‌های علمی-سیاست‌محور درباره آب (WIRED، RFE/RL) نشان می‌دهد رسانه‌ها میان روایت‌های علیتی و داده‌های ساختاری در نوسان‌اند؛ شکاف‌های راستی‌آزمایی غالباً به کمبود داده رسمی و پیچیدگی علّی برمی‌گردد. در دیپلماسی، فراخوان مصر برای گفت‌وگو پس از فروپاشی ترتیبات با آژانس، و گزارش‌های ژئواقتصادی درباره کارگران تایلندی، پیوندهای امنیت-اقتصاد را یادآور می‌شوند. در نهایت، برای تهران و تصمیم‌گیران، دیدن این تنوع چارچوب‌بندی‌ها و شکاف‌های راستی‌آزمایی، کلید درک دقیق‌تر ادراک جهانی است: چه چیز برجسته می‌شود، چه چیز مغفول می‌ماند، و چگونه باید به صورت داده‌محور و شفاف به آن پاسخ داد.

آنچه که پیشکش شد حاصل رصد و بررسی ۲۰ رسانه تخصصی بین‌المللی در این زمینه از سوی تحریریه بولتن مدیران است که در ادامه از نظر می‌گذرانید:

- ۱- <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/iran-holds-drills-gulf-firing-ballistic-cruise-missiles-simulated-targets-۲۰۲۵-۱۲-۰۵/>
- ۲- <https://www.foxnews.com/world/iran-fires-ballistic-cruise-missiles-simulated-targets-near-persian-gulf>
- ۳- <https://abcnews.go.com/International/WireStory/report-iran-launches-massive-missiles-naval-drill-strait-۱۲۸۱۳۴۷۳۴>
- ۴- <https://www.rferl.org/A/Iran-Marathon-Arrest-Kish-Hijab-Women/۳۳۶۱۵۰۷۰.html>
- ۵- <https://www.france۲۴.com/en/middle-east/۲۰۲۵/۱۲-۰۶-two-marathon-organisers-arrested-in-iran-for-allowing-women-to-compete-without-veils>
- ۶- <https://www.bbc.com/sport/football/articles/c۴g۹۶۰۱۹۱۴۱۰>
- ۷- <https://www.theguardian.com/football/۲۰۲۵/dec/۰۴/iran-to-attend-world-cup-draw-after-reversing-its-planned-boycott>
- ۸- <https://apnews.com/article/world-cup-draw-fifa-iran-۴۵۴bfdef۰d۴۷۷a۲۷۱۸ef۹b۹۳۷۶۰۸۹۵۲۳>
- ۹- <https://www.usatoday.com/story/sports/soccer/worldcup/۲۰۲۵/۱۲/۰۶/iran-fifa-world-cup-tickets-how-to-buy-schedule/۸۷۶۲۹۴۷۸۰۰۷/>
- ۱۰- <https://www.timesofisrael.com/hezbollah-wont-give-up-its-weapons-without-a-decision-from-iran-lebanese-fm/>
- ۱۱- <https://www.al-monitor.com/originals/۲۰۲۵/۱۲/israel-likely-strike-iran-۲۰۲۶-european-diplomats-say>
- ۱۲- <https://www.france۲۴.com/en/middle-east/۲۰۲۵/۱۲-۰۵-iran-new-videos-israel-strikes-military-sites-debunked-artificial-intelligence>
- ۱۳- <https://www.jpost.com/middle-east/article-۸۷۹۴۰۲>
- ۱۴- <https://nypost.com/۲۰۲۵/۱۲/۰۶/world-news/iran-tried-to-pressure-thailand-into-pulling-۴۰k-farm-workers-out-of-israel-after-oct-۷-report/>
- ۱۵- <https://www.rferl.org/A/Iran-Water-Crisis-Import-Neighbors/۳۳۶۱۳۵۸۹.html>
- ۱۶- <https://www.wired.com/story/why-tehran-is-running-out-of-water-iran-climate-change-drought-extreme-weather/>
- ۱۷- <https://www.newarab.com/news/egypt-calls-dialogue-after-collapse-iran-iaea-deal>
- ۱۸- <https://taskandpurpose.com/news/navy-caribbean-uss-thomas-hudner/>
- ۱۹- <https://www.eurasiareview.com/۰۷۱۲۰۲۵-how-irans-regime-intentionally-devalues-its-currency-to-fund-terror-and-repression-oped/>
- ۲۰- <https://www.eurasiareview.com/۰۷۱۲۰۲۵-historic-european-parliament-resolution-champions-bahai-rights-in-iran-and-condemns-persecutions/>